

Gorenjec.

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejeman za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrta leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petilvsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravništvo se nahaja v g. Floriana hiši nasproti mestne hranilnice. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

S 1. t. m. je potekla naročnina za prvo četrtletje. Vsled tega uljudno prosimo vse one, ki so z naročnino še na dolgu, da nam tisto nemudoma dopošljejo. Ob enem pa pozivljamo vse prijatelje in somišljenike «Gorenjca», da pridno nabirajo novih naročnikov, da se bo «Gorenjec» skoro mogel povzpeti do 1000. izvoda. — «Gorenjec», po pošti prejeman, stane za tri četrt leta samo 3 krone, v tiskarni prejeman pa 2 kroni 10 vln.

Splošni pouk ljudstva.

(Dopis.)

Angleži, Nemci v rajhu, Belgijci in sedaj tudi Francozi izprevidelajo, da je vsakemu človeku v zdajšnjem gospodarstvu treba več izobrazbe, kakor jo dajejo ljudske šole, da je treba vsakega odrastlega šolati v občni omiki ter v posameznih disciplinah vede, da se masa naroda ne smejo prepuščati samim sebi. Delavec ali kmet z občno omiko si lažje pomagata v svojem boju za kruh, in gospodarstvo sploh ne more napredovati ter koristiti vsemu narodu, če neomikane masa zadržujejo njegov razvoj s tem, da ne znajo prav izkoriščevati pridobitev vede in se poleg tega dajo izkoriščevati tem ali onim sebičnežem. Ves napor omikanejših do pridobitve lepšega duševnega in družabnega življenja je zaman, če masa ljudstva ne vé ločiti laži od resnice; vsaka gospodarska ali družbena moč, ki računa na neumnost ljudstva, napravi potem z maso, kar hoče, in s tem vse, kar hoče boljše živeti, moti v življenju. Ne glede na to potisnejo take moči lahko naj-lepsi razvoj mase naroda za dlje časa nazaj.

Tovarniški delavec omikanejših narodov je bil že od početka industrijelnega dela ukaželjen. Malo časa mu je preostajalo za razširjanje njegovih vednosti, in marsikateri si je skrajšal spanje, da se je mogel učiti. Na Angleškem, v Belgiji, na Nemškem in Francoskem so delavci že več desetletij prav živahni v tem delu. Podpirajo se v tem sami med seboj, nabirajoči male zneske po krajcarjih, da si omislijo

knjige, časopise in prostore za čitalnice. Podpira jih pri tem cen tisek v teh krajih in pisatelji, ki pišejo obče zanimive, poučljive spise o zgodovini sploh, o zgodovini gospodarstva ter o perečih dnevni vprašanjih; utemelje pa tiste na podlagi, ki razjasnijo bralcu, zakaj se kaj dogaja tako in ne drugače. V teh deželah nahajamo znanstvene obzornike v rokah delavcev in pisani so delavcu razumljivo. Med temi narodi se pravi: «Učenost, ki nam razkriva razvoj narave, boj za biti ali ne biti v organičnem svetu, nepretrgano izpreminjanje družabnih razmer v zgodovini, osvoboduje duhove sama po svoji moči.» Francoski vseučilišni profesorji pravijo: «Kaj hočemo predavati samo malemu številu učencev, idimo med ljudstvo!» Vpraševalo se je, če pouk ljudstva po učenjakih more roditi le polovičarstvo, kar bi ne bilo dobro, ker iz takih gojencev prihajajo ošabneži, nezadovoljneži i. t. d. To razmotrovanje se je vrglo med staro šaro, ker se je spoznalo, da je vsak nauk koristen. Sedaj snujejo v večjih mestih na Francoskem takozvana vseučilišča za preprosto ljudstvo.

Konec pride.

Mestna hranilnica v Kranju.

Konec.

Tudi na osebni kredit dovoljevala je hranilnica posojila v preteklem letu, namreč na menice, in iznaša stanje eskomptovanih menic koncem 1899. leta 14.900 kron.

Da hranilnica ni dosedaj dovoljevala osebnega kredita, je vzrok to, da se malo povprašuje po osebnem kreditu, in pa to, da mora hranilnica v smislu pravil pri dovoljevanju osebnega kredita precej strogo postopati. Kakor smo pa izvedeli, je hranilnično ravnateljstvo pravila že primerno preuredilo, in bode hranilnica, če visoka c. kr. deželna vlada potrdi ta preurejena pravila, veliko lažje postregla z dovoljenjem osebnega kredita. Da bi pa hranilnica ustanovila in iz lastnih denarnih sredstev založila samosvoje kreditno društvo, kakor svetuje gospod dopisnik v peti številki «Gorenjca», na to se sedaj še ne more misliti, kajti v smislu vzornega statuta za hranilnice smejo slednje ustanoviti taka kreditna društva le iz sred-

Gorenjci, razširjajte svoj list!

stev rezervne zaklade, ki presega pet odstotkov vseh hranilnih vlog dotične hranilnice. Rezervna zaklada mestne hranilnice v Kranju, ki ne posluje še sedem let, pa iznaša komaj nekaj nad 1 odstotek vseh vlog. Nikakor pa ne dvomimo, da bode hranilnica svoječasnno ustanovila tako kreditno društvo, ko bode stanje rezervne zaklade prekoračilo pet odstotkov hranilnih vlog.

Račun vrednostnih papirjev je z ozirom na kurzno vrednost koncem leta 1898. in z ozirom na skupno ceno tekem leta 1899. dosegel svoto 433.188 kron 40 vin.; ker iznaša vrednost efektov po kurzu koncem 1899. leta 426.568 kron, pokaže se kurzna razlika v znesku 6620 kron 40 vin. Ker se del te kurzne razlike pokrije iz posebne rezervne zaklade v znesku 212 kron, odpisati se je moral ostanek v znesku 6418 kron 40 vin. od čistega dobička pri upravnem imetju za leto 1899.

Vloge pri raznih denarnih zavodih znižale so se v preteklem letu za 50.022 kron 9 vin. in iznašajo koncem 1899. leta 248.997 kron 2 vin.

Ker se je delna kurzna razlika v znesku 6408 kron 40 vin. odpisala od čistega dobička pri upravnem imetju, iznaša ta čisti dobiček za 1899. leto 4503 krone 56 vin., ako se pa k tej svoti prišteje še čisti dobiček splošne rezervne zaklade v znesku K 546.33 in čisti dobiček posebne rezervne zaklade v znesku 16 kron 88 vin., iznaša skupni čisti dobiček za 1899. leto 5066 kron 77 vin. Ako bi pa ne bilo treba računati z delom kurzne razlike v znesku 6408 kron 40 vin., iznašal bi bil skupni čisti dobiček za leto 1899. znatno svoto 11.475 kron 17 vin.

Dobiček pri upravnem imetju v znesku 4503 krone 56 vin. izroči se splošni rezervni zakladi, ki iznaša vsled tega K 24.779.74, to je 1.23% vseh vlog.

Končaje to poročilo priporočamo mestno hranilnico naklonjenosti slavnih uradov in slavnega občinstva s prošnjo, da ohranijo še nadalje zaupanje do tega za mesto Kranj ter okolico prekorišnega in tako lepo napredujočega zavoda, čegar vodstvo se požrtvovalno trudi, da kolikor možno previdno in sigurno gospodari z izročnim denarjem, ter izrekamo željo, da naj bi si hranilnica pridobila še novih prijateljev vzlasti med slavnim občinstvom mesta

PODLISTEK.

Vojak „klepar“.

Iz vojaškega življenja. Spisal V. Z.

Marsikateri mladenič in možak, ki je kdaj služil cesarja kot vojak, se rad spominja časa, ko je bival pri vojaki, posebno še, ako je imel dobre predstojnike. Marsikateri vé povedati dokaj zanimivih dogodih.

Tudi moj sosed Deskar rad pripoveduje o tem, kar je doživel, ko je bil še v vojaški suknji. Pred nedavnim mi je pravil, da je imel, ko je bil še prostak, jako dobrega in blagega stotnika, katerega je ljubilo vse moštvo, kakor svojega očeta. Stotnija bivala je takrat v malem mestecu na Dolenje Avstrijskem in imela moštvo raznih narodnosti. Ker v vojašnici ni bilo stanovanja za stotnika, je stanoval v neki, dober četrt ure od vojašnice oddaljeni, privatni hiši. Tjakaj je moral hoditi Deskar vsako jutro, da je osnažil stotnikovo obleko in nanosil drv in drugega potrebnega v njegovo kuhinjo. Stotnik ga je imel namreč za svojega slugo. Navadno je bil že ob devetih zjutraj prost ter se podal zopet v vojašnico.

Kranj, katero bode svoj čas v prvi vrsti imelo dobiček od tega zavoda, in bi vsled tega ravno rodoljubnemu kranjskemu meščanstvu moralo biti najbolj ležeče na tem, da mestna hranilnica prospeva in se razvija, da bode mogla tem prej doseči svoj namen: prispevati iz svojih lastnih sredstev v občekoristne in blagotvorne namene.

I. V.

V Kranju, dne 28. malega travna.

Novi jezikovni zakon, ki se tiče le Češke in Moravske, predloži vlada prve dni državnemu zboru. Čehi prično novo zasedanje državnega zbora z obstrukcijo, ako se ne zajamči češčini enakopravnost pri vseh uradih na Češkem in Moravskem. Tudi Nemci grozé z obstrukcijo, ker baje niso zadovoljni s Körberjevim jezikovnim zakonom.

Trideset bolgarskih dijakov in deset profesorjev Kljustendilškega pedagoškega učilišča je na potovanju. Minuli ponedeljek so se mudili v Ljubljani, kjer so si ogledali ondote šole. V hotelu «Lloyd» sta jih pozdravila predsednik zaveze učiteljskih društev, gospod Luka Jelenc, in župan Ivan Hribar. Sedaj potujejo po Bosni.

Grofica Štefanija Lonyay je dospela te dni s svojim soprogom v Rim, kjer boče prositi papeža, da bi posredoval, da se poravna napeto razmerje med njo in belgijsko kraljevsko rodbino.

Za vojake se je storilo v zadnjem času vendarle nekaj. Od letos naprej dobivajo namreč vojaki za večerjo po dvakrat na teden porcijo konserv, sicer pa po 4 vinarje; od prihodnjega leta dalje bodo dobivali po 6 vinarjev.

Na Španskem je odstopilo ministrstvo. — 8000 delavcev stavka v rudnikih pri Santa Pavlina, ker jim njih gospodarji nočejo povišati plačila in znižati delavnega časa.

Na Angleškem je kmetijski minister predložil zakon, s katerim se mladini olajšuje uporaba pušk. Zakon ima namen pomnožiti število za vojno sposobnih in takoj porabnih mladeničev.

Vojna v južni Afriki. Položaj pri Wepencerju je še vedno neizpremenjen, ker obleganim Angležem se ni dosla pomoč. 8000 Burov baje to ovira. — V soboto je bil pri Dewetportu boj, v katerem so Angleži imeli znatne izgube.

Nekega večera jo je ubral s svojim tovarišem-vojakom Nemcem H. v gostilno, ki je bila tik vojašnice. Ker je imel gostilničar izborna vinsko kapljico in sta jo tudi precej popila, stopila jima je tako v glavo, da sta jo čutila še celo drugi dan; to pa posebno tovariš H., ki pa je moral biti ta dan za sobno stražo (ordonanco).

Predno se je vrnil Deskar imenovanega dne od svojega posla, je stopil v sobo stotnik in poklical predse H. Prestrašen stopi vojak pred stotnika in ga pozdravi po vojaško. A še predno dovrši pozdrav, zasliši ukaz: «Erzählens meinem Burschen, er soll nachhaus' gehen und sagen, dass ich heute mittags später zum Essen komme.» (Povejte mojemu slugu, naj gre domov in reče, da pridem danes kasneje h kosilu.) — Imel je namreč več posla, katerega ni mogel izvršiti do dvanajstih. — «Dà, gospod stotnik,» se odreže vojak, kateremu se je pa še od prejšnjega dne vrtelo po glavi. Nato odide stotnik.

Kako uro kasneje pride sluga Deskar. «Ordonanca» H. mu izporeči povelje stotnika tako, kakor je njegova zmešana glava razumela; saj vedel je dobro, da ne sme še enkrat vprašati. Besede stotnikove pa je on razumel

Dopisi.

Z Bleda. Vojaški rezervisti, oziroma dosluženi vojaki, ki imajo jubilejske ali vojaške svetinje, so poslali na c. kr. vojaško zapovedništvo v Ljubljano naslednje vprašanje, ki se glasi takó-le: «Slavno c. in kr. vojaško zapovedništvo v Ljubljani! Podpisani posedujemo jubilejske in nekateri celo v spomin na vojsko svetinje kot priznanje od presvetlega cesarja Frana Josipa I. Po deželi ustanavljajo sedaj deviška društva, in društveniki nosijo srebrne svetinje na tistem mestu kot društveni znak. Podpisani se čutilno žaljemo v svoji vojaški časti in prošimo, ali smejo devičniki brez potrebe nositi svetinje na tistem mestu kakor vojaki. Na Bledu, dne 22. aprila 1900.» Sledi veliko podpisov. Naj še kdo reče, da Bled ne napreduje. Vse že nosi svetinje (medalje), devičniki celo srebrne, dočim imajo vojaki samo bronaste.

Iz radovljiškega okraja. (Bohinjska železnica in razne okolnosti. [Nadaljevanje.]) Glej, tu ob cesti med gorenjo in spodnjo vasjo Bohinjske Bele stoji nov hramček gasilnega društva. Nad vrati tega hramčka je vzdana mramornata plošča z zlatim napisom, ki pové popotniku, kdo je ustanovil to imenitno stavbico, in kdo je sodeloval pri nje zgradbi. V sredi plošče se blišči z največjimi črkami vsekano ime gospoda župnika. Kadar grem tod mimo, se ustavim ter zavistno ogledujem ta prelepi napis in ne morem si kaj, da bi ginjen ne vskliknil: «Joj, joj, kako lepo napreduje naše krščansko ljudstvo, in kako vzvišene misli ga prešinjajo! Tako «brihtnih» ljudi ni menda nikjer drugod na svetu! Hodil sem skozi velika mesta, videl velikanske in krasno zidane palače, a z nobene mi ni naznanil napis, kdo je pri zidanju pretil največ potú in požrl največ prahú. Tu v preprosti vasi pa bode napis na tej neznatni hišici še v poznih časih, ko mene in tebe ne bode več na svetu, pričal o naših nadarjenih možeh, in gospod župnik bodo pri vsaki molitvi na pokopališču pristavili: Molimo še za vse tiste slavne može, ki so zapisani na našem gasilnem domu! Tudi v Radovljici so dali gasilci vzdati podobno ploščo v svojo hišo, in Belani so se najbrž pri njih naučili svojega napredka. Vendar pa so ti daleč prekosili Radovljčane; kajti

tako: «Erzählens meinem Burschen, er soll nachhause gehen und sagen, dass ich heute mit an' Spengler zum Essen komme.» (Povejte mojemu slugu, naj gre domov in reče, da pridem danes s kleparjem h kosilu.) Deskarju ni hotelo takoj v glavo, da bi to bilo pravo, zatoraj vpraša parkrat «ordonanco», kaj je rekel stotnik, a on mu je vselej ponovil tisto, da ima doma povedati, da pride h kosilu s stotnikom tudi neki klepar. Bil je res v tistem mestu neki imovit, ugleden in inteligenten klepar; zatoraj si misli sluga, mogoče je vendarle res, da bode ta obedoval s stotnikom. Odide tedaj in izporeči povelje stotnikovi soprogi. Slednja, ljubezniva in prijazna gospa, je hotela povabljenca boljše pogostiti, zatoraj pošlje urno sluga, da nakupi, kar je še bilo treba za kuhinjo, in da prinese par buteljč «šampanjca» domov. Izborno kosilo je bilo pripravljeno, a nikogar ni bilo, in celo stotnik je prišel šele ob poldveh domov, pa brez — kleparja . . .

Vojaka pač nista vedela, niti slutila, kaj sta naredila. Ko je nekoliko pozneje prišel sluga Deskar k stotniku, se je začudil, kako je to, da so ga vsi: stotnik, njegova

radovljiška plošča je vzdana na strani vrat in se blišči na nji samo eno ime, a plošča na Bohinjski Beli kaže več imen in je vzdana lepo nad vrati. Nek moj znanec se je nekoč pred menoj repenčil, da so take plošče na tako neznatnih stavbah — smešne in nedostojne za še živeče osebe in da bi se vzdale v kakem notranjem prostoru, ako se že komu zde tako zelo potrebne; ali on je grd nevoščeljivec, ki ne privošči časti in slave drugim, in jaz sem se z zaničevanjem obrnil od njega! Saj res! Tako neumnost mi gre pravit! Čemu nam bodo spominke plošče v notranjih prostorih, kjer bi jih nihče ne videl! Pride še.

Gospodarske stvari.

Pismo našim kmetom.

IV.

Gospodarska zveza računala je pri vsem že zadnjč omenjenim morda tudi na sledeče: Premnogokrat se upniki in tudi drugi, ki žele kupiti prodana posestva na javni dražbi, dogovoré med seboj. Oni, ki želi kupiti posestvo, dá tistemu, ki tudi želi kupiti posestvo, dogovorjeni znesek zato, da mu ne dražé. Tako se čestokrat pripeti, da je prodano posestvo, ki je vredno 10.000 kron, samo za 6000 kron, tedaj za najnižjo ponudno ceno. Dr. Šušteršiču, ki hoče paradirati na Slovenskem kot nezmotljiva juridična kapaciteta, je gotovo znan § 197. kazenskega zakonika, znana mu je tudi točka druga pojasnil ali omejitve tega paragrafa. Ta se glasi v prestavi doslovno: «Kdor podkupi (nazaj drži) sponudnika z denarjem pri javni dražbi, da mu ne dela konkurence, po domače rečeno, da mu ne draži — ni goljuf.» (Wer zur Verringerung der Konkurrenz bei einer öffentlichen Versteigerung Mitbieter durch Geldgeschenke abhält [Hofdecr. v. 6. J. 1838, Nr. 277. J. G. S. Justiz-Gesetzsammlung] wird allein nicht zum Betrüger.) Navedel sem to dejstvo vsled tega, ker je med našim ljudstvom vera, da je podkupovanje pri javnih dražbah kaznivo. Opozoriti hočem kmeta s tem te na to, da naj nikomur slepo ne zaupa. Ne trdim, da bi se bil slučaj, katerega navajam spodaj kot primer, že kdaj pripetil od strani Gospodarske zveze, dolžnost mi je pa, da

soproga in otroci čakali že pred vrati. Sprva se je prestrašil, toda kmalu se je pomiril, ko je bral na njih obrazih nekaj prikrit nasmeh. Najprej ga vpraša stotnikova soproga: «Kje je klepar?» Slugu se je to takoj zlelo sumljivo in izgovoril se je; da je izporečil le-to, kar mu je «ordonanca» H. povedal. Nato ga pelje gospa v kuhinjo, mu pokaže pogrnjeno mizo in reče: «Tu je še sedaj pogrnjena miza za kleparja, a ker njega ni, morate vi pojediti njegov delež.» Tako je bil kaznovan Deskar za napačno poročilo.

Ko je bil sluga Deskar odpuščen, šel je naravnost v vojašnico in povedal tovariču H. ves dogodljaj. Slednji se je zelo bal ter vedno premišljeval, kaj bo stotnik z njim storil. Vedel je pač dobro, da je le on kriv vsega tega, ker je njegova vinjena glavica sprejela napačno besede.

Protí večeru, ko je stotnik odšel iz vojašnice, se mu je šele strah polegel; saj se ni zgodilo drugega, kakor to, da je slišal par ostrih besed, ker je premalo pazil na govor svojega predstojnika, in da je on pravi klepar, ker sam drugače kleplje besede v svoji nepaznosti. Od tistega časa prijelo se ga je ime «klepar».

opozorim nanj, ker je mogoče, da se kdaj pripeli. Kmet, čegar posestvo se ima prodati v kratkem eksekutivnim potom, poprosi Gospodarsko zvezo, da ta, če le mogoče, kupi njegovo posestvo kot najvišji ponudnik in mu ga pozneje zopet prepusti v najem. Gospodarska zveza izkušala bi izkoristiti gori omenjeno drugo točko. V ta namen bi podkupila na dan dražbe kupce in tako bi ji ostalo posestvo za nizko ceno. Pozneje oddala bi ga zopet kmetu proti primerni najemnini, in gotovo je, da bi ta podpisal vsako še tako visoko najemno pogodbo; kajli kdo bi se tudi mirnim sreem in z lahko dušo preselil od ognjišča, pri katerem je gotovo doživel že premnogo veselih in žalostnih trenutkov. Ob enem bi pa moral povračevati Gospodarski zvezi troške, katere je imela tista z nakupom, prepisom i. t. d. Posestvo je bilo prodano vsled tega, ker kmetu ni bilo mogoče več vzdrževati ogromne teže dolgov, in smelo trdim, da pod temi pogoji ni v stanu noben še tako priden in varčen kmet se preriti do samostojnosti, tudi v teku dolgih let ne, in to vsled tega, ker bi bila najemnina precej višja, kakor pa so bile poprej obsteti. Če na svojem posestvu prej ni mogel shajati, kako bi sedaj shajal kot najemnik. Ozreti se nam pa je treba tudi na najnovejše naredbe pri eksekucijah. Posestvo, katero je bilo prodano za najvišjo ponudno ceno kupcu, se lahko v teku štirinajstih dni zopet prekupi. In kako lahko je mogoče, da kmetu, oziroma Gospodarski zvezi, ki mislita, da imata posestvo že kupljeno, drugi kupec tisto prekupi, in od vsega tega ima kmet precej narastle troške, Gospodarska zveza pa žalostno izkušnja več. Sicer pa, dragi kmet, ki se hočeš poprijeti te rešilne bilke v zadnjem trenutku, veruj mi, da oni, ki te res hoče rešiti sramote, bede in pomanjkanja, ne bode čakal zadnjega trenutka, temveč te bode že poprej izkušal rešiti iz zadroge.

Se nadaljuje.

Zita se je pridelalo leta 1899. na Kranjskem, in sicer: pšenice 249.697 hl (hektolitrov), in pride povprečno 11.4 hl na ha (hektar); rži 173.605 hl, povprečno 11.2 hl na ha; ječmena 200.308 hl, povprečno 13.4 hl na ha; ovsa 375.451 hl, povprečno 19.9 hl na ha; tursčice 276.889 hl, povprečno 17.3 hl na ha.

Vodovod za mesto Kranj in okolico.

(Poročilo deželnega odbora.)

Deželni odbor je predložil deželnemu zboru naslednje poročilo: Visoki deželni zbor! Občinsko predstojništvo v Kranju je podalo dne 8. sušca 1899 prošnjo za deželno podporo k napravi vodovoda iz Čemšenikarjevih virov v Kokri do Kranja in bližnjih vasi. To prošnjo je občinsko predstojništvo opiralo s sledečimi razlogi: Dosedaj so zelo slabo preskrbljeni z dobro, zdravo in zadostno pitno vodo mesto Kranj in večina vasi, ležečih v južnem trikotu med Savo in Kokro, zlasti vasi: Šenčur, Srednja vas, Luže, Tupaliče, Hotemaže, Visoko, Milje, Voglje, Voklo, Britof, Gorenje, Primskovo, Klanec, Huje in Rupa. Teh 15 vasi šteje 3775 prebivalcev, mesto Kranj pa 2062. Vasi ob Kokri so skoro izključno navezane na vodo iz globoko vdrite Kokre, iz katere jo morajo z veliko zamudo časa na vozež dovažati na dom. Hudo pomanjkanje na zdravi vodi pa trpe vasi Šenčur, Voglje in Voklo. Da je po vseh teh vaseh voda, kolikor jo je, res slaba, svedoči dejstvo, da se je pri vojaških vajah vsem vojakom strogo prepovedalo piti vodo po teh vaseh. Pa tudi epidemične bolezni, zlasti vročinska bolezen in griza so pogosti gosti teh vasi. Tako je vročinska bolezen leta 1898. razsajala v osmih teh vasi skozi 111 dni in zahtevala mnogo žrtev. Zdravstveno poročilo o tej epidemiji pravi med drugim,

da tiči vzrok tej razsežni epidemiji pred vsem v vodi, oziroma nje pomanjkanju. Ravna se torej za zdravje in za izboljšanje gospodarskih razmer, ker pomanjkanje vode tudi za živino ovira napredek v živinoreji.

Prvi načrt za ta vodovod izdelal je bivši deželni inženir Hrasky. Ta načrt se je predložil v presojo anketi tehniških zvedencev in deželnemu zdravstvenemu svetu. Voda iz Čemšenikarjevega studenca se je dala v kemično in bakterijologično preiskavo na Dunaj. Izid preiskave je povsem dovoljen, ker je voda priznana kot gorska studenčnica idealne vrline. Glede na množino in temperaturo se je voda merila v različnih letnih časih. Temperatura vode je bila meseca velikega travna 7.5° C. (7.5 stopinj Celsija), meseca velikega srpana 8.8° C., meseca kimovca 9° C., meseca prosinca 8.4° C. Glede množine se je tudi vir preiskoval in našlo se je, da je celo meseca velikega srpana priteklo 17.6 sekundnih litrov, ko je je dovolj za vse navedene vasi in mesto 7.7 sekundnih litrov. Da je pa tudi mesto Kranj opravičeno in vredno podpore, utemeljuje predstojništvo s tem, da se tudi Kranj peča s poljedelstvom in živinorejo. Obdelane zemlje ima 382 hektarjev in 426 glav živine.

V 17. seji dne 9. velikega travna 1899 je sklenil deželni zbor sledeče: «Deželnemu odboru se naroča delovati na to, da pride projekt vodovoda mesta Kranj in njegove okolice zanesljivo v teku prihodnjega zasedanja v obravnavo.» Nato je deželni odbor dal deželnemu stavbenemu uradu nalogo, da se loti tega dela. Tisti je pred vsem predlagal, da se izvrši ogled cele črte in deželni odbor je odredil, da se odpošlje deželni inženir Sbrizaj na ta ogled ter da ima presoditi predloženi načrt. Omenjeni deželni inženir je dne 16. grudna 1899 podal obširno, vsestransko svoje poročilo in presojo celega načrta, izdelanega od inženirja Wagenführerja. Deželni stavbni urad pritjuje temu, da je ta vodovod za omenjene kraje nujno potreben. Njegove preiskave so potrdile, da je vode v imenovanem studencu povsem dovolj za vse vasi. Ni pa odobril dispozicije celega načrta. Osobito smatral je rezervoir s 900 kubičnih metrov vsebine preoddaljen od krajev, ki se imajo preskrbeti z vodo. Tudi temu ni pritrtil, da bi se napravil za celo vrsto vasi le en rezervoir. Konečno je priporočal: 1. da se opusti zajetje drugega (spodnjega) studenca; 2. da se glavni vodohran (rezervoir) s 400 kubičnih metrov vsebine napravi za vasjo Tupaliče; 3. za mesto Kranj je v bližini na primernem mestu napraviti stolpni vodohran; 4. od glavnega vodohrana do odcepitve pri Visokem imajo biti cevi 150 milimetrov, odtod do stolpnega vodohrana pa po 125 milimetrov; 5. proračun se ima primerno tem preuredbam predelati.

Na to je deželni odbor z dopisom z dne 8. prosinca t. l. to uradno poročilo deželnega stavbenega urada doposlal mestnemu županstvu v Kranju s pozivom, da skrbi za predelavo načrta v smislu navodila deželnega stavbenega urada. Županstvo mestne občine v Kranju je temu pozivu zadostilo in dne 2. mal. travna t. l. predložilo predelani načrt, katerega je deželni odbor takoj izročil v presojo deželnemu stavbenemu uradu, ki je podal o tem sledeče poročilo: «Ustrezaje visokemu naročilu se o prenarejenem načrtu vodovoda za mesto Kranj in okolico predloži sledeče poročilo: Vodovodni načrt za mesto Kranj in njegovo okolico, ki ga je mestna občina kranjska vnovič predložila, ustreza sedaj od deželnega stavbinskega urada stavljenim zahtevam, ker je izvršen v smislu navodil, ki jih je podal deželni odbor v svoji izjavi pod št. 3896 leta 1899. Troškovni proračun je bil pregledan ter so bili skupni troški, ki jih je izdelovatelj načrta izkazal s 628.000 K, popravljeni na 570.000 K.

Posameznosti te presoje naj se povzamejo iz proračuna stroškov, tukaj pa se le v kratkih potezah navede, zakaj so se znižali omenjeni troški. Osobito so ti troški: *a)* previsoko zaračunjene enotne cene za različne vrste dela in dobave, ki so se torej znižale primerno krajevnim razmeram; *b)* zaračunjenje prevelikih mer pri posameznih vrstah dela, ki so se vsled tega skrčile; *c)* prevelike izmere cevni profilov za sklepne in zágatne cevi v posameznih krajih, katere cevi so se torej zamenjale za manjšimi; *d)* sprjem v načrt posameznih sklepni (zveznih) in zágatnih cevi v krajih, kjer so se kot nepotrebne morale črtati; *e)* in končno v preobilnem številu odmerjená armatura v posameznih krajih, zlasti hidranti, ki so se skrčili na potrebno število.

S popravo stroškovnega proračuna v navedenem smislu znižali so se še omenjeni troški, pri čemer se je naslov «nepričakovani troški» zvišal se za 2780 K 35 vin. Kontrolirati pa se ne dá proračun stroškov glede teže železnih konstrukcij v stolpnem vodohranu in pa glede višeclega mostu za polaganje cevi čez Kokro — kar je zaznamovano tudi v stroškovniku z rdečo pisavo; — vendar pa se bo morebitna razlika na škodo izkazane teže, oziroma v ta namen vstavljenega zneska pokrila s svoto, ki se nahaja pod naslovom «nepričakovani troški», tako da v tem oziru odpade vsak pomislek. V formalnem oziru se omeni, da razdelitev cevi v skupne in v krajevne pač ni kaj umestna, kakor je izdelovatelj načrta vzel to v svoj stroškovni proračun, kajti marsikaka krajevna cev sprejeta je med skupne in pa narobe; vendar pa je to brez vpliva na končno svoto ter pri porazdelitvi prispevka udeležencev ne pride več v poštev, ker je občinski odbor mesta Kranja sklenil v svoji seji dne 1. sušca leta 1899., da bo od udeležencev v vaseh pobiral kot prispevek enkrat za vselej po 8 K od davčnega goldinarja, ostanek pa bo mestna občina sama pokrila. (Št. 2883 l. 1899.)

Na podlagi predstoječega poročila ter na podlagi izpeljav v spočetka omenjenem poročilu usoja si nasvetovati: Visoki deželni odbor naj izvoli pritrditi, da se po predloženem primernem načrtu izvrši gravitacijski vodovod za mesto Kranj in vasi Šenčur, Srednjavas, Luže, Tupaliče, Hotemaže, Visoko, Milje (občina Šenčur), Britof, Gorenje, Primskovo, Huje, Klanec, Rupa (občina Predoslje), Voglje in Voklo (občina Voglje). Deželni odbor, vpoštevaje vse navedene razloge in uvaževaje veliko važnost in opravičenost tega vodovoda za mesto Kranj in navedenih 15 vasi, katere bodo po tem vodovodu vidno mogle napredovati toliko v gospodarskem, kolikor v zdravstvenem oziru, preulaga:

Visoki deželni zbor izvoli priznati to napravo kot gospodarsko prekoristno napravo in zagotoviti tej napravi 25% deželnega prispevka k proračunjeni potreščini 570.000 kron.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vodovodno vprašanje za mesto Kranj in okolico je storilo prevažen korak naprej. Še danes ali pa prihodnji terek se bo obravnavala zadeva v deželnem zboru. Opozorjamo cenjene čitatelje na skrbno sestavljeno poročilo deželnega odbora, ki je natisnjeno na drugem mestu. Deželni odbor predlaga v podporo celo naprošeno svoto, namreč 25 odstotkov prispevka k stroškom nameravanega vodovoda. Prepičani smo, da bodo gospodje poslanci brez razlike strank pritrdili soglasno temu predlogu, saj bi bil nameravani vodovod ne le lepa in prepotrebna pridobitev našemu mestu, temveč ob enem res velikega kulturnega pomena za velik del divne Gorenjske.

Občinski odbor kranjski se je v svoji včerajšnji seji bavil z vprašanjem, ali naj se mestna občina udeleži dne 1. velikega travna komisijonalnega ogleda na Jami, kjer se ima po načrtu, predloženem po gosp. T. Pavšlarju, graditi nova vodna naprava z jezom, visokim 13.7 m. Po daljši debati, med katero se je poudarjalo, da bo občinski odbor tako podjetje, če ne bo na škodo občinski posesti, pozdravljal le z veseljem, ker bi tisto brez dvoma donášalo velike koristi tako Kranju kakor okolici, se sprejme nastopni predlog občinskega predstojništva: Ker se je naprošeni izvedenec, gospođ nadinženir Žužek, izjavil, da bi bila nameravana vodna naprava gospoda Pavšlarja v Trbojah na kvar mestnemu posestvu pod Gaštejem in vodnemu (mestnemu) kolésu pri mlinu gospoda Majdiča, naroča se župana, da pooblasti nadinženerja Žužeka, da zastopa mestno občino kot tehnični izvedenec, in da se pri ogledu dne 1. velikega travna le za slučaj, da izvedenec vstraja pri svojem neugodnem mnenju, izjavi proti nameravani vodni napravi. S tem korakom je občinski odbor zavzel gotovo edino pravo stališče, kajti njegova sveta dolžnost je varovati občinske koristi, ako bi se z nameravano napravo utegnili oskodovati občinska lastnina. Če se bo pa izkazalo, da je bojazen gospoda izvedenca neutemeljena, kar iz srca želimo, potem bo občinski odbor že v lastnem interesu gotovo le pospeševal novo podjetje. — Nadalje se občinski odbor izreče o nekaterih prošnjah za dovoljenje žganjetoča, dovoli P. Urbancu zgradbo novega poslopja in določi zaupnikom pri vojaškem naboru občinska odbornika F. Dolenz in J. Rakovca. — Včeraj se je čez dve leti zopet enkrat udeležilo mnogo izbranega občinstva. To naj bi se zgodilo večkrat!

Pri promenadnih koncertih, ki se vpeljejo — kakor se nam poroča iz zanesljivega vira — v mesecu velikem travnu, bo svirala godba tukajšnjega gasilnega društva. Koncerti se vrše eno nedeljo vsakega meseca od 11. do 12. ure dopoldne v «Zvezdi» nasproti gimnaziji.

Glas iz občinstva. Piše se nam: Promet pó trgovih v Kranju je zelo oviran po nekaterih pomočnikih in učencih. Po trgu se drvi cela gruča tistih — v eni vrsti po deset ali celo več — in ako človek sreča tako gručo, se mu ta niti ne umakne. Kdor se ne stisne v kak kot, lahko dobi še kaj pod rebra. — V «Zvezdo» prišedši bi mislili, da smo na kolesarskem dirkališču. Te tolpe in kolesarje v «Zvezdi» bi pač naši redarji morali vzeti na «piko».

Občni zbori okrajne bolniške blagajne v Kranju za občine Kranj, Stražišče in Mavčiče so se vršili v nedeljo 22. t. m.; prvi ob enajsti uri dopoldne pri mnogobrojni udeležbi, poslednja dva popoldne z manjšim zanimanjem. Na vseh shodih so se izvolili priporočani delegati skoro soglasno. Zbori so se vršili povsem mirno, še celo v Kranju, kjer je bil prejšnja leta vedno boj. Vsekako je to zaupnica dosedanjemu vodstvu blagajne. Nameravana nasprotna akcija je, uvidevši, da ne bi imela nikakega uspeha, zmrznila takoj v kali.

Konzumno društvo se bode — kakor se nam poroča — ustanovilo v Cerkljah, a ne morejo dobiti primernih prostorov. — Podružnica gospodarske zadrage v Cerkljah je naročila cel vagon koroze, katero prodaja vrečo 80 vin. dražje, kakor se dobi domača. Nihče je ne mara kupiti, ker menda že tudi zeleni kar na podu.

V Trziču so dne 20. t. m. izvolili gospoda Karola Mallyja županom, gospoda Julija Goekena prvim, gospoda Ludovika Bortolottija pa drugim svetovalcem.

Pridobninski vpisniki III. in IV. davčne družbe priredbenega okraja Kranj bodo po razglasu c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju razgrnjeni na vpogled vsakemu pri-

dobninskemu zavezanec skozi štirinajst dni, in sicer od 1. do 14. velikega travna t. l., ob navadnih uradnih urah pri č. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju kot davčni oblasti (v pisarni davčnega referenta). — Nadalje se opozarjajo pridobninski zavezanci, da se bodo izpiski omenjenega vpisnika o pridobninskih zavezancih vsake posamezne občine razgrnili na vpogled pridobninskim zavezancem že tekom prihodnjih dni še posebej pri vseh dotičnih občinskih uradih, in sicer za dobo štirinajstih dni.

Zahvala. Olepševalno društvo v Škofji Loki izraža tem potom najsrčnejšo zahvalo velerodni gospej Lini Lenčekovi kot provzročiteljici in neumorni voditeljici dveh predstav živih podob v korist zgoraj omenjenemu društvu, ravnotako se najtopleje zahvaljuje zelo požrtvovalnima blagorodnima gospema Mariji Koceljevi in Gabrijeli Semenovici ter sodelujočim gospicam-pevkam in g. pevcem, sploh vsem, ki so na katerikoli način pripomogli k tako izbornim in finim predstavam ter nepričakovanemu znesku 259 K čistega dohodka. Odbor.

Iz Škofje Loke nam naznanjajo, da se je minulo nedeljo poštne omniibusu, ki vozi k večernemu vlaku, in ki je bil poln ljudstva, pripetila nezgoda. Nek biciklist je priletel mimo konj, ki sta odskočila in padla en meter pod cesto. Ob cesti tik mostu čez Sušico namreč ni nobene ograje. Oje so morali odsekati, konjsko upravo pa zrezati raz konja, ki sta ležala drug na drugem in sta bila malo poškodovana. Voz je ostal na cesti nepokvarjen. Tudi potnikom se ni nič hudega pripetilo razen strahu in pa, da so morali peš iti na kolodvor. Pokazalo se je, kako nevarno je voziti na tem mestu, kjer je klanec, pod klancem most, cesta široka, most pa ozek. Mnogo se je že govorilo o razširjenju tega mostu. Kje ste gospodje, ki imate ukrepati o tej stvari!

Otvoritev vodovoda v Stari Loki. Piše se nam: V nedeljo dne 22. t. m. ob dveh popoldan zagrmelo je zaporedoma po sekundo presledka iz topičev 36 strelav. Lepo pritkavanje staroloških zvonov je naznanjalo, da se je ta dan vršila v Stari Loki izvanredna slavnost. Gospod dekan Kumer z veliko asistenco je opravil pete litanije v kapelici, pri kateri je bil umetno napravljen vodomet in studenček za poskus studenčnice. Tu se je tudi blagoslovilo. Govoril je gospod vitez Strahl, zahvaljeval staro in mlado starološko občinstvo za veliko požrtvovalnost pri srečni izvršitvi vodovoda. Potem je nastopilo k vaji polnoštevilno (okoli 60 mož) loško gasilno društvo. Napeljali so od hidranta cevi do zvonov, brizgali vodo po cerkveni strehi, nato še v takoimenovane «slepe» line, visoke 40 do 45 metrov, in tudi še od tam brizgali brez vsake druge brizgalnice. Tu se je pokazalo, kako dobro je vse urejeno in kako moč ima vodovod. Velika pridobitev in dobrota je to za celo vas v slučaju požara. Udeležba je bila ogromna. Med gosti smo opazili mnogo gospode. Slavnost so počastili tudi č. kr. okrajni glavar z gospodom tajnikom, loški mestni zastop pa je zastopal gospod dr. Arko. Seveda je prišlo k slavnosti tudi več Ločanov, ki so se vsi čudili tej umetni napravi. K vaji so se podali vsi udeleženci, na čelu godba gasilnega društva iz Kranja, h gospe Jelovčanovi, ker se je vedelo, da se ondaj vrši nadaljna točka slavnosti in tudi dobi kozarček dobrega vinčka. A žalibog, vreme je pa stvar predrugacilo. Ko so se gostje dobro posedli na krasno okinčanem vrtu, privalili so se temni, črni oblaki in nam pošiljali ploho za ploho. In upali smo: hitro prišlo, hitro minilo; tako da je do sedmih zvečer bilo zopet jasno. Mnogo udeležnikov je pa vendar dež pregnal, kar je škoda, sicer bi se bila zabava razvila mnogo lepše. Omeniti moramo tudi omizja, in sicer gospodje: stoloravnatelj vitez Strahl,

č. kr. okrajni glavar, zastopnik občine Loka dr. Arko, kaplan Peharec in drugi, kjer se je mnogo napivalo. Zahvaljevalo se je zlasti gospoda viteza Strahla, kateremu gre reš vsa čast in hvala za napravo vodovoda, kajti brez njega bi Stara Loka ne imela vodovoda. K sklepu naj tudi povem, da je pri slavnosti svirala godba gasilnega društva v Kranju v splošno zadovoljnost, za petje pa so dobro skrbeli domači pevci. X.

Nesreča. Hlapec Janez Kršinar, službujoč pri posestniku Jožefu Koširju v Topolju, občina Medvode, ki je streljal z možnarji na velikonočno soboto popoldne o priliki ondotne procesije, je bil od smodnika na glavi hudo opečen. Tudi kovač Omejec, ki je istotako pomagal pri streljanju, je bil zelo poškodovan na nogi. Kršinarja so prepeljali v deželno bolnico, Omejca pa zdravijo doma.

Obesil se je — kakor se nam poroča — v četrtek dopoldne v Predtrgu pri Radovljici posestnik, po domače Erjavec, pri katerem se je že dlje časa poznalo, da v njegovi glavi ni vse v redu, in ko je pred kratkim izgubil drago lastninsko pravilo, mu je um še bolj otemnel. Ob dvanajstih omenjenega dne je s svojimi delavci zidarji «malcal» in je najbrž zavžit špirit vplival tako blagodejno na njegove možgane, da je šel takoj na to v podstrešje ter se na neslavni način poslovil od tega «puščobnega» sveta.

Iz Lesec smo prejeli naslednje vrstice: Drage bralce cenjenega lista «Gorenjec» prosim, naj mi oprostite, ako prav pravilno ne pišem, ker trda roka dela slabo. Najprej moram javno pohvaliti tukajšnje gospode državne uradnike, ki so jako postrežljivi in prijazni, najsi je gospod ali kmet. — Dne 14. grudna 1899. leta se je pri nas vršila volitev občinskega odbora, a nasprotna (županova) stranka, ki je štela pet odbornikov, dočim jih je imela narodno-napredna sedem, je vložila pritožbo na deželno vlado. V četrtek dne 26. t. m. smo imeli drugo volitev občinskih očetov. In prišlo je toliko volilcev na volišče, da jih od leta 1848., ko se je vršila prva volitev, še nikdar ni prišlo niti polovico toliko. Sedanji župan je hudo pritiskal s svojo stranko, da bi se še obdržal na prestolu, ker se nadeja zlatega zaslužnega križca. Bomo videli, kaj prinese prihodnost. Agitacije so bile hude, in se je agitator M. nadejal pri volitvi, da bo gotovo voljen za občinskega očeta, a je čisto propadel tudi pri drugi. Kmet.

V Spodnjih Gorjah je našel dne 18. t. m. posestnik Jožef Zupan človeško okostnico, ko je kopal na svoji njivi pesek v globočini 30 centimetrov. Ob vznožju je ležal prsten vrč, ki je pa takoj razpadel, na strani okostnice kos železa, podobnega nožev ostrini, najbrž ostanek kake sablje. Domneva se, da je ta okostnica padel vojak izza francoske vojske. Kostni so pokopali na pokopališču v Zgornjih Gorjah.

Župnijo Zasip je dobil gospod Ignacij Fertin, dosedaj župnik na Fužinah.

V Lukovici je razpisano mesto distriktnega zdravnika z letno plačo 1200 kron in letno doklado 400 kron.

Iz Kamnika se nam poroča: V nedeljo, dne 22. t. m. je priredil naš salonski orkester v zdraviliščnem salonu zopet izredno zanimiv koncert. Vse točke obširnega sporeda izvajale so se pod priznano spretnim vodstvom gospoda nadkomisarja V. Parma vseskozi dovršeno in s finim prednašajem, tako, da so se morali vsi komadi na zahtevanje občinstva ali ponavljati, ali pa nadomestiti še z drugimi. Najburnejšo pohvalo je žela krepka koračnica «Buri pridejo», katera skladba je lepo uspelo delo člana salonskega orkestra gospoda J. Skorpika. Ker je moral domači pianist iz rodbinskih ozirov v zadnjem momentu odpovedati sodelovanje, je iz prijaznosti prevzel klavirske partije dirigent slovenske opere gospod H. Benišek, ki je, kakor samo ob sebi umevno, zvršil mojstrski svojo

nalogo. Obžalujemo le, da se takrat Kamničani niso tako mnogobrojno udeležili koncerta, kakor navadno. Že z ozirom na to, da se je priredil koncert na korist novo oživljene lepo se razvijajoče in podpore potrebne podružnice slov. planinskega društva, bi bilo pričakovati obilnejše udeležbe. Ako se vrla deputacija kranjske podružnice slov. plan. društva, ki se je v tako lepem številu (deset članov) odzvala vabilu ni strašila dolzega pota, bi bil na mestu tem večji poset od strani kamniške gospode, kateri je priredil naš izvrstno izvežbani orkester že toliko lepih zabav.

Križem sveta.

K orožnim vajam so letos poklicani rezervniki nabornih let 1891., 1893. in 1895., nadomestni rezervniki nabornih let 1893., 1895. in 1897. ter 1890. in 1891., ki še niso opravili tretje orožne vaje, dalje rezervniki in nadomestni rezervniki, ki imajo vojaško vajo dopolniti še za leto 1899.

Domača knjižnica.

Pisanice. Pesnik Oton Zupančič podaril je naši mladini zares krasne pirihe. Lična knjižica obsega prav mičnih pesmic, ki so po sodbi vseh listov pravi biseri na polju mladinskih spisov. Prav toplo jo priporočamo vsem starišem in vzgojiteljem ter ob enem izrekamo nado, da nam pesnik Zupančič v kratkem zopet podari tako lepih pisanic. Knjižica se dobiva pri knjigarju L. Schwentnerju v Ljubljani. Cena karton. iztisu 80 vin., po pošti 85 vin.

Hrvatske Matice knjige se bodo društvenikom dostavile prve dni prihodnjega tedna.

Najnovejše vesti.

Ljubljana 28. malega travna. Deželni zbor je imel danes veliko debato zaradi cerkvenih bremen.

Dunaj 28. malega travna. Državni zbor je sklican na dan 8., delegaciji pa na dan 12. velikega travna. Dotična naredba se razglasi jutri.

Dunaj 28. malega travna. Minister Režek je bil danes pri cesarju. — Ministrski svet je imel sejo o položaju.

London 28. malega travna. Sodi se, da Roberts Burov ne prežene iz Wepenerja, dasi njegovo levo krilo hitro napreduje.

London 28. malega travna. Strašanski požar je uničil malone vse mesto Otavo. 2000 družin je brez strehe. Škoda se ceni na štiri milijone kron.

Listnica uredništva.

Danes smo morali napraviti prilogo vsled zanimivega poročila o vodovodu in smo pustili tiskati več izvodov «Gorenjca», kakor po navadi. — Gospode dopisnike pa prosimo potrpljenja.

Loterijska srečka dne 21. malega travna t. l.

Trst: 30 51 86 90 44

Tedenski sejem v Kranju dne 25. t. m.

Prignalo se je 380 glav goveje živine, 32 telet, 8 ovac, 450 prašičev.

50 kg stane, in sicer: pšenice K 8·50, prosa K 7·25, ovska K 6·50, rži K 8·—, ajde K 9·50, ječmena K 7·25, fižola K 11·50, krompirja K 3·—. — Semena: čista grahova K 9·—, zgodnji oves K 8·—.

Učenca sprejme takoj

10—4 **Alojzij Götzl**, sobni slikar, Kranj.

Zemljišče

ujive, paša i. t. d. se bodo **v četrtek dne 3. velikega travna t. l. ob devetih dopoldne prostovoljno prodajalo** posamezno ali skupno v Kranju nad „Fidrom“ na zlatem polju. 101

„Der Süden“.

Organ für politischen, cultur-
ellen und wirtschaftlichen
Interessen der Kroaten und
Slovenen.

Edini v nemškem jeziku na Dunaju izhajajoči tednik za hrvaške in slovenske koristi. — Celoletna naročnina 8 kron, polletna 4 krone. Uredništvo in upravnništvo: Dunaj, I. Plankengasse 4.

Jernej Ručigaj

posestnik v Mengišu in gostilničar v Kranju «pri ribi»
priporoča slavnemu občinstvu svoj 91—3

konjak, slivovko itd.

vse domačega izdelka
po najnižjih cenah.

Zaloga „Belske kisle vode“

(Vellacher Sauerbrunnen)

pri **Albinu Rantu**, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (50 steklenic) 8 K 50 vin.

Otroški vozički, košarice, galanterijsko in špecerijsko blago
po najnižjih cenah. 95—2

100—1

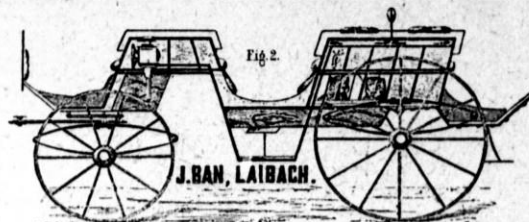
JAKOB ŠIMENC

vrtnar v Ljubljani, Gradišče št. 14

priporoča slavnemu občinstvu

po eno in dve leti stare vrtnice (Gartenrosen) različne barve
in velikosti od 35 do 60 kr., koreninske pristne mesečne
vrtnice (wurzelechte Monatrosen) rdeče od 15 do 25 kr. ter
vedno veliko izber vsakovrstnih drugih cvetlic po nizkih cenah.

→ Zunanja naročila se točno izvršujejo. ←

Kolar Ban v Ljubljani

prodaja cenó naslednje vozove: dva nova, na pol pokrita; jako eleganten dunajski brek, dva na pol pokrita voza, še malo rabljena; dva broom in dve odprti, elegantni kočiji. 105-1

Sladoled

vsaki dan
sveži se
dobiiva pri

103-1 Emilu Brandtu, slaščičarna, Kranj.

Pri novi tovarni

J. Schumi & Comp., Ljubljana.

Največja zaloga 102-1

modnega, manufakturnega, platnenega, volnatega blaga in perila.

Vedno novosti v suknji in modnem blagu za dame

!! Cene brez konkurence!!

Najrazličnejši ostanki za polovico cene.

Radi prevelike spremembe v blagi, se zbirke vzorcev ne izdajajo, temveč na zahtevanje samo odrezki.

Glavna trgovina: **LJUBLJANA**, Dunajska cesta 6
Filijalke: **Ljubljana**, Petrovo nabrežje 2 in v **KRANJU**.

Važno za kmetijstvo!

Doktor Trnkóczy-a redilna in hrani'na štupa za
* prašiče. *

Redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi tvorbi mesa in tolsče. Jako blagodejno vpliva na prebavne organe. Zahvalna in priporočilna pisma i. t. d. od mnogih poljedelcev potrjujejo dobroto tega sredstva, katero bi ne smelo manjkati pri nobeni kmetiji. Zavojček .0 vin., pet zavojčkov samo 2 K.

Varstvena znamka.

Spričevala.

Gospod pl. Trnkóczy v Ljubljani!

Najlepša hvala za redilni prašek, tisti je dobro služil. Vaš hyaležni.

JOSIP ŽNIDARŠIČ.

Gradiškuta (Primorje), dne 12. junija 1896.

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani!

Hvala Vam, da ste mi tako brzo poslali prašek za prašiče, ki je imel dober uspeh. Pošljite mi še 5 zamotkov redilnega praška in steklenico tinkture za kurja očesa.

Teršič-Vransko (Štajersko), dne 10. januarija 1897.

S spoštovanjem

IVAN PIKL.

Pozor, kmetovalci! Po razpisu visoke deželne vlade se sme ta prašek v yseh prodajalnah prodajati, toraj ga tudi zahtevajte na deželi pri Vaših trgovcih i. t. d. Če ga pri Vas ne dobite, potem pišite pod naslovom:

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani

z dopisnico za 5 vinarjev in ga dobite takoj po pošti.

104-1

Odda se

zidarsko in drugo delo pri prezidavi ljudskošolskega poslopja v Kranju

proračunjeno na 7849 kron

jednemu glavnemu podjetniku.

Proračun, načrt in pogoji so na vpogled v mestni občinski pisarni.

Pismene, zapečatenе ponudbe, katerim je pri-dejati 10% varščine, je vložiti do vštete-ga **15. maja t. l.** opoludne pri krajnem šolskem svetu, ki pa ni vezan na najnižjo ponudbo.

Krajni šolski svet v Kranju.

Deček

ki ima veselje do knjigoveškega rokodelstva, se takoj sprejme.

Kje? pove upravnštvo «Gorenjca».

97-2

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve

v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

31-13

obrestuje po 4 1/2 %

od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Velika zaloga
salonskih ur (pendel)

H. SUTTNER

ur ar

v **Kranju** (poleg lekarne) in na **Savi** p. Jesenice
priporoča 47-9

bogato zalogo vsakovrstnih zlatih, srebrnih,
nikelnastih, žepnih in stenskih ur
dalje
budilk, ur z nihalom, zlatnine in srebrnine
ter optičnega blaga.

Salonska ura z nihalom (pendel), brez
bitja gld. 9.50, z bitjem gld. 12.50

Št. 121. 14 kar. z zlatom platirana broška,
majhna gld. 1.80, večja gld. 2.80,
največja gld. 3.80

Št. 119. Zlati uhani, 14 kar., gld. 4.80
Platirani od gld. 1.60 naprej

Znižane cene!

Najfinejše Anker-ure z
belim cifernikom od
gld. 10.— naprej.

Prodaja se cenejše
kakor povsod.
V zalogi samo ure
švicarskega izdelka.

Št. 112. Srebrna cilindremontoir, 6 rubis, gld. 6.50
Jako močna in fina, 10 rubis, gld. 7.50
Zlata od gld. 16.— do 60.—

Št. 126. Zlati laški uhani, 14 kar., gld. 3.80
Platirani gld. 1.35

200 raznih vrst uhanov vedno v zalogi.

Naočniki in očala, navadni, v jeklo vdelani, gld. —.45
fini, nikelnasti, gld. 1.35, v double-zlato vdelano gld. 3.80
NOVO! V želvovino vdelani, prav lahki, gld. 1.80

Št. 113. Zlat prstan, 6 kar.
od gld. 2.30 naprej; 14 kar. od
gld. 4.— naprej; s pravim dia-
mantom od gld. 7.— naprej

Opomba. Kdor želi po ceni in dobro uro
kupiti, naj se zanesljivo obrne na zgornjo tvrdko.

Razprodajam fine repasirane ure z enoletnim jam-
čenjem. — Zlatnina in srebrnina je puncirana po
c. kr. kontrolnem uradu.

— CENIKI na zahtevanje franko. —

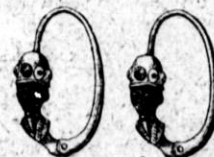
Št. 1. Srebrni cilindremontoir,
6 rubis, od gld. 5.50 naprej
Jako močna in fina gld. 7.—
Najfinejše gld. 8.50

Št. 107. Srebrna cilindremont.,
z dvema pokrovoma gld. 6.50
jako močna gld. 7.75
Enaka Anker, 15 rubis, od gld. 8.80
naprej
Močnejša gld. 9.50, najfinejša od gld. 12.—

Dvojnati daljnogled (Feldstecher) v toki
(Etui) gld. 5.50; prav fini, z 8 lečami,
črni gld. 7.75, najfinejši gld. 13.—

Št. 124. Zlati murčki, mali par gld. 1.75
večje gld. 2.20, največje gld. 2.75

Prodaja na drobno in debelo.

Največja tovarniška zaloga sukna

J. GROBELNIK Ljubljana, Mestni trg 20

77-6

priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst

suknena blaga

jägerndorfskih, hrnskih in angleških štofov, vsake vrste letnega in zimskega lodna, kakor tudi mnogovrstnega

manufakturnega blaga

hlačevine in vse k oblekam potrebne oprave. — Velika zaloga volnenega in bombažnega blaga za ženske obleke, svilnatih in volnenih robcev.

Krojačem, ki stržijo mnogo blaga, posebno znižane cene.

Bogata zbirka **vzorcev** sukna se razpošilja na zahtevanje.

Ceneji nakup kot povsod drugod.

IVAN KORDIK

trgovina z galanterijskim blagom

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14

priporoča svojo veliko zalogo na drobno in na debelo

jedilnih in kuhinjskih potrebščin

iz alpake in alpake-srebra, in veljajo predmeti iz alpake (trpežne bele kovine) veljajo:

1 tucat zlic, navadnih gl. 4-40, težkih gl. 5-50

1 " " za kavo " 2-20, " " " 2-60

1 " nožev ali vilic " 6-—, " " " 2-60

Jedna velika zlica za mleko gl. —80, za juho gl. 2-—

Noži in vilice z roženim, koščenim ali trdo-lesnim ročajem:

12 parov navadnih od gl. 1-80 do gl. 3-—

12 " boljših " " 3-50 " " 7-50

Svečniki iz alpake visoki 21 24 26 1/2 cm

84-5 gl. 2- 2-30 2-60

Domača trgovina.

Češnik & Milavec

Ljubljana, Špitalske (Lingarjeve) ulice

se priporočata pri nakupovanju **pomladanskega**

in letnega blaga za obleke za ženske in moške

po najnižji ceni. 86-5

Vzorci po pošti na razpolago.

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na peresa in posteljno opravo, zaloga pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne vloge, zrcal, podob, otročjih vozičkov, naslonjačev, počivalnikov (sofa, kanape, divan) in sobno opravo 76-6

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje zastoj in poštnine prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

G. Tönnies, Ljubljana

tovarna za stroje, železo in kovinolitnica

priporoča kot posebnost vse vrste

stroje za slamoreznice

in žage. 81-6

Prevzame in izvršuje stavbinska in tesarska dela.

Srediskarija.

Franja Meršol Ljubljana
Mestni trg 18

priporoča svojo veliko 82-6

zalogo pričetih in izdelanih ročnih del

in vsa v to stroko spadajoča dela. Stejemam vsakovrstna

belo, zlata in svilnata ročna dela

(monogrami).

Vsa dela se izvirajo točno in po niskih cenah. — Sunanja narocila točno.

Alojzij Večaj

74-6

izdelovalec

vsakovrstnih prešanih peči iz glinastih snovi.

Velika zaloga **peči za notranjo ali zunanjo kurjavo najmočnejših vsakovrstnih barv: rujave, modre, sive, rumene, bele, zelene i. t. d., belo in modro posodo za štedilna ognjišča.**

Lastna izdelovalnica:

Ljubljana, Opekarska cesta št. 9 (veliki stradon).

Adolf Hauptmann

tovarna

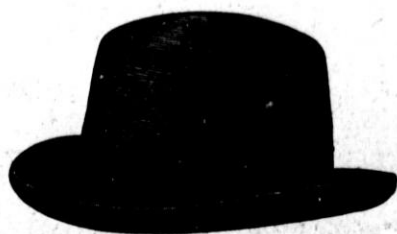
76-6

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

♦♦♦♦ v Ljubljani. ♦♦♦♦

Ilustrovani cenik brezplačno in poštnine prosto.

Za nakup v Ljubljani se priporočajo naslednje tvrdke:

KLOBUKE

najnovější fačone priporoča po nizki ceni 57—7

J. S. BENEDIKT na Starem trgu.

Trgovina z železnino F. Golob

LJUBLJANA Wolfove ulice št. 8 LJUBLJANA

priporoča svojo zalogo 99—1

raznovrstnega železnega blaga, kuhinjske posode, hišnega, poljskega in raznovrstnega rokodelskega orodja, pozlačenih grobnih križev in vsakovrstne železnine.

Cene nizke. — Postrežba točna.

Tovarniška zaloga

IVANA JAX-A

Dunajska cesta št. 17

priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje in kolesa.

Geniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj. 63—7

Šivalni stroji
in kolesa.

Pri nakupovanju
suknenega in manufakturnega

blaga se opozarja na tvrdko 58—7

HUGO IHL

Špitalske ulice šte. 4

Velika zaloga suknenih ostankov.

Najboljše vrste kolesa!
tu- in inozemskih tovarn IV. PUCHA
Monarch, Nauman, Peugeot
francoska kolesa od 150—230 gid. prve vrste
priporoča 60—7
tvrdka A. Putrich
V zalogi imam vedno 400—500 koles, katere prodajam po najnižjih cenah.

Slavnemu občinstvu se uljudno naznanj., da se je
„pri avstrijskem cesarju“
v novozgrajeni hiši **otvoril** hétel. 62—7
Priporočam slavnemu občinstvu prijazne sobe
za prenočišča.
Gostilna se nahaja še v stari hiši, kjer se točijo
pristna dolenska, istrska in štajerska vina.
Za dobro postrežbo se jamči.
Gospodom posestnikom vozov je na razpolago konjski
hlev in prostorno dvorišče.
— CENE NIZKE. —

Pravo
plzensko pivo
iz združne pivovarne
vedno popolnoma sveže v sodih in steklenicah
se dobiva 59—7
v zalogi Ivana Gorupa.
Telefon št. 90.

Agentura. Trgovska komisija.

FILIP FAJDIGA.

Zaloga in lastna izdelovalnica

sobne oprave

Prešernove (prej Slonove) ulice št. 50

priporoča svojo veliko 61—7

zalogo sobne oprave

vsake vrste garnitur i. t. d.

Jamči se, da je v blagu lastnega izdelka vedno
suh les.

MODROCE na peresih (Federmatratze), stole
in vsa v to stroko spadajoča dela izvršujem
točno po naročilu in po nizkih cenah. —
Stoli za gostilne po 95 kr.

Prostovoljno se proda hiša št. 85

☙ ☙ ☙ v Kropi ☙ ☙ ☙

z gozdom vred, ležeča tik glavne ceste blizu postaje Podnart, z dvema nadstropjima, z več sobami in veliko kletjo, pripravna za vsako obrt, v kateri je bila že več let stara gostilna, kasneje prodajalna.

Povpraša naj se pri **Lovrencu Boncelju**, po domače pri Šterbencu v **Železnikih**. 98—1

Ernest Fevnikar

na Dunajski cesti v Ljubljani

priporoča slavnemu občinstvu svojo prvo in največjo zalogo vseh vrst

galanterijskega, norimberškega,

misionskega in virkanega blaga ter igrač

na debelo in drobno.

Sunanja naročila točno. — Cene niške. 72—6

Fran Detter

LJUBLJANA

na Starem trgu šte. 1.

Prva in najstarejša 73—6

zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, katere se dobivajo v zlic njih izbirtosti ceno. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Mestna hranilnica

v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog: 2,088.433 kron 16 vinarjev. — Stanje hipotečnih posojil 1,415.490 kron 18 vinarjev. 35—12

KAROL FLORIAN

trgovina s knjigami, galanterijskim blagom, muzikalijami in godbenim orodjem

v Kranju, glavni trg

priporoča svojo veliko zalogo *pisalnega orodja, šolskih in drugih knjig, vsakovrstnega papirja, kuvert, posetnic (vizitnic) in galanterijskega blaga.*

Tudi sem preskrbel veliko zalogo *godbenega orodja in strun* in prodajam vse po najnižji ceni. 14—16

Gospodom učiteljem in prekupovalcem pri šolskih knjigah deset odstotkov popusta.

Podpisani **Mavril Mayr**, pivovarnar in posestnik v Kranju, sem imel svoja gospodarska poslopja za zavarovana pri slavni 89—3

c. kr. priv.

občni zavarovalnici Assicurazioni Generali

☛ v Trstu ☛

in sem bil vsled požara od te družbe po tukajšnjem zastopniku gospodu Josipu Golobu z zneskom K 10.000.— v popolno zadovoljnost odškodovan, akoravno bi glasom zavarovalne pogodbe od nje niti ne imel toliko zahtevati.

Za to pošteno odškodovanje sem se čutil dolžnega, tej družbi se tukaj javno zahvaliti, akoravno je ta že občeznana in čislana družba izjavila, da ne zahteva nikake javne zahvale.

MAVRIL MAYR

pivovarnar in posestnik.